

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. O regulă cu privire la fundamentul demonstrației precizează că:

- a. teza de demonstrat trebuie să fie cel puțin o propoziție probabilă
- b. demonstrarea fundamentului trebuie să depindă de demonstrarea tezei
- c. argumentele (premisele) trebuie să fie exclusiv propoziții adevărate
- d. teza de demonstrat trebuie să fie o propoziție adevărată

2. Raționamentul „*Niciun om nu este lipsit de greșeli; deci, nicio ființă lipsită de greșeli nu este om.*” este:

- a. deductiv mediat, de tip silogism
- b. deductiv imediat, de tip conversiune simplă
- c. inductiv incomplet, de tip inducție prin simplă enumerare
- d. deductiv imediat, de tip conversiune prin accident

3. Știind că *A-pisică*, *B-felină*, *C-pisică birmaneză*, este adevărat faptul că:

- a. toți cei trei termeni sunt în raport de identitate
- b. termenul C este supraordonat atât în raport cu termenul A, cât și cu termenul B
- c. toți cei trei termeni sunt în raport de contrarietate
- d. termenul B este gen atât pentru termenul A, cât și pentru termenul C

4. În cadrul propoziției „*Toate florile de măr sunt flori cu miros plăcut.*”:

- a. predicatul logic este „flori cu miros plăcut”
- b. cuantorul este subînțeles
- c. subiectul logic este reprezentat de termenul „flori”
- d. cuantorul este reprezentat de verbul „a fi”

5. Într-o clasificare corectă:

- a. criteriul folosit într-o operație nu trebuie să fie unic
- b. între clasele situate pe aceeași treaptă există raporturi de ordonare
- c. între clasele situate pe aceeași treaptă există raporturi de încrucișare
- d. fiecare dintre elementele ce formează obiectul clasificării se regăsește într-o clasă

6. Din punct de vedere extensional, termenul „mașină de teren” este:

- a. precis și singular
- b. colectiv și vag
- c. distributiv și nevid
- d. nevid și singular

7. În funcție de corectitudinea logică, inferențele deductive sunt:

- a. tari și slabe
- b. valide și nevalide
- c. imediate și mediate
- d. tari și inductive

8. Predicatul logic al propoziției „*Adevărul este concept filosofic.*” este:

- a. adevărul
- b. concept
- c. este
- d. concept filosofic

9. Seria de termeni ordonați descrescător din punct de vedere intensional este:

- a. elev, elev de liceu, elev de clasa a IX-a, elev de clasa a IX-a cu note mari la *Logică, argumentare și comunicare*
- b. elev de clasa a IX-a cu note mari la *Logică, argumentare și comunicare*, elev de clasa a IX-a, elev de liceu, elev
- c. elev de clasa a IX-a, elev, elev de clasa a IX-a cu note mari la *Logică, argumentare și comunicare*, elev de liceu
- d. elev de liceu, elev, elev de clasa a IX-a cu note mari la *Logică, argumentare și comunicare*, elev de clasa a IX-a

10. Propoziția categorică „*Unii oameni nu sunt greu de manipulat.*” este:

- a. universală afirmativă
- b. universală negativă
- c. particulară afirmativă
- d. particulară negativă

20 de puncte

B. Se dau termenii A, B, C, D, și E astfel încât termenul A și termenul B sunt în raport de contradicție, termenul C este supraordonat față de termenii A și B, dar, totodată, este specie a termenului D, termenul E este specie a termenului D, aflat în raport de încrucișare cu termenul C și de opoziție cu termenii A și B.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false, scriind, pe foaia de examen, doar litera corespunzătoare fiecărei propoziții date și notând în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că propoziția este adevărată, sau doar litera F, dacă apreciați că propoziția este falsă.

- a) Toți A sunt C. c) Unii C nu sunt E. e) Toți D sunt A. g) Niciun A nu este D.
b) Niciun B nu este E. d) Toți E sunt D. f) Unii E sunt C. h) Niciun A nu este E.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. *Unele examene nu sunt evaluări ce pot fi realizate on-line.*

2. *Toate gândurile pozitive sunt idei ce conduc la fapte bune.*

3. *Unii câini sunt animale agresive.*

4. *Nicio criză de identitate nu este ușor de depășit pentru un adolescent.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contradictoria propoziției 1, subalterna propoziției 2, subcontrara propoziției 3 și contrara propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 4, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, obversa conversei supraalternei propoziției 1, respectiv, conversa contradictoriei propoziției 3. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă nicio experiență de viață traumatizantă nu este plăcută, atunci toate experiențele de viață traumatizante sunt neplăcute.*

Y: *Din faptul că unii elevi nu sunt persoane profunde în gândire, putem deduce că unele persoane profunde în gândire nu sunt elevi.*

Pornind de la această situație:

a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**

b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**

c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului Y. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Se dau următoarele două moduri silogistice: eio-2, aaa-3.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/ mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția *“Unii profesioniști sunt adevărați eroi”*. **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Întrucât niciun elev premiant nu este leneș, iar toți oamenii nemulțumiți sunt leneși, rezultă că niciun elev premiant nu este om nemulțumit.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau doar litera F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul mediu este distribuit în premisa minoră.

2. Predicatul logic al concluziei este reprezentat de termenul „elev premiant”.

3. Concluzia silogismului este o propoziție universală afirmativă.

4. Subiectul logic al concluziei este distribuit atât în premisă, cât și în concluzie. **4 puncte**

D. Se dă următoarea definiție: *Bacalaureatul este examenul maturității.*

a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) Construiți o definiție, având ca definit termenul „bacalaureat”, care să încalce regula precizată la subpunctul b). **2 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 3

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

A. câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele zece răspunsuri corecte, astfel:

1-c, 2-b, 3-d, 4-a, 5-d, 6-c, 7-b, 8-d, 9-b, 10-d

10x2p= **20 puncte**

B.

1. reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, a raporturilor logice dintre termenii dați **2 puncte**

2. câte 1 punct pentru fiecare dintre cele opt răspunsuri corecte, astfel:

a-A, b-A, c-A, d-A, e-F, f-A, g-F, h-A

8x1p= **8 puncte**

Notă: Punctajul se acordă **independent** de reprezentarea corectă sau incorectă de la subpunctul 1.

SUBIECTUL al II -lea **(30 de puncte)**

A. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele patru propoziții cerute, astfel: contradictoria propoziției 1 (SaP), subalternă propoziției 2 (SiP), subcontrara propoziției 3 (SoP) și contrara propoziției 4 (SaP) **4x1p= 4 puncte**

- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele patru propoziții cerute

4x1p= **4 puncte**

B. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a celor două operații cerute, pentru a deriva, în limbaj formal, conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre cele două propoziții (2 și 4)

(2x1p)+(2x1p)= **4 puncte**

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei și a obversei fiecăreia dintre cele două propoziții (2 și 4)

(2x1p)+(2x1p)= **4 puncte**

C. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute, astfel: obversa conversei supraalternei propoziției 1 (Pa~S/Pi~S), conversa contradictoriei propoziției 3 (PeS / PoS) **2x1p= 2 puncte**

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute

2x2p= **4 puncte**

D. a. câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre opiniile celor doi elevi, astfel:
X: $SeP \rightarrow Sa\sim P$; Y: $SoP \rightarrow PoS$ **2x2p= 4 puncte**

b. câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a fiecăreia dintre cele două raționamente formalizate (de exemplu, X: *obversiune validă/raționament corect*, Y: *conversiune nevalidă/raționament incorect*) **2x1p= 2 puncte**

c. explicarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a raționamentului elevului Y (de exemplu, *conversiune nevalidă, se încalcă legea distribuirii termenilor, termenul S apare distribuit în concluzie, dar nu este distribuit în premisă*) **2 puncte**

Notă: În situația în care candidatul explică incorectitudinea logică a raționamentului prin numirea "legii distribuirii termenilor", fără a preciza modul în care a fost încălcată legea, se acordă 1 punct din cele 2 posibile.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

a) - câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

PeM MaP

SiM MaS

SoP SaP

2x2p= **4 puncte**

b) - construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență scrise la subpunctul a) **2 puncte**

Notă: Punctajul pentru construirea în limbaj natural a silogismului cerut se acordă **independent** de valoarea de adevăr a propozițiilor.

c) - câte 3 puncte pentru verificarea explicită, prin metoda diagramelor Venn (reprezentare grafică), a validității fiecăruia dintre cele două moduri silogistice **2x3p= 6 puncte**

- câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic, astfel: *eio-2, mod silogistic valid; aaa-3, mod silogistic nevalid* **2x1p= 2 puncte**

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care decizia privind validitatea fiecărui mod silogistic rezultă din reprezentarea grafică a acestuia.

B. - construirea, în limbaj formal, a oricărui silogism valid care să justifice propoziția dată **3 puncte**

- scrierea, în limbaj natural, a silogismului valid construit (cu premise adevărate/plauzibile) **3 puncte**

C. câte 1 punct pentru fiecare dintre cele patru răspunsuri corecte, astfel:

1-A, 2-F, 3-F, 4-A

4x1p= **4 puncte**

D.

a) menționarea unei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată **2 puncte**

b) precizarea oricărei alte reguli de corectitudine a definiției, alta decât cea menționată la subpunctul a)

2 puncte

c) construirea definiției cerute

2 puncte